



ZWIĄZEK  
BANKÓW  
POLSKICH

# SYTUACJA SEKTORA BANKOWEGO I REKOMENDACJE WS. GWARANCJI KONTRAKTOWYCH

20/06/2023

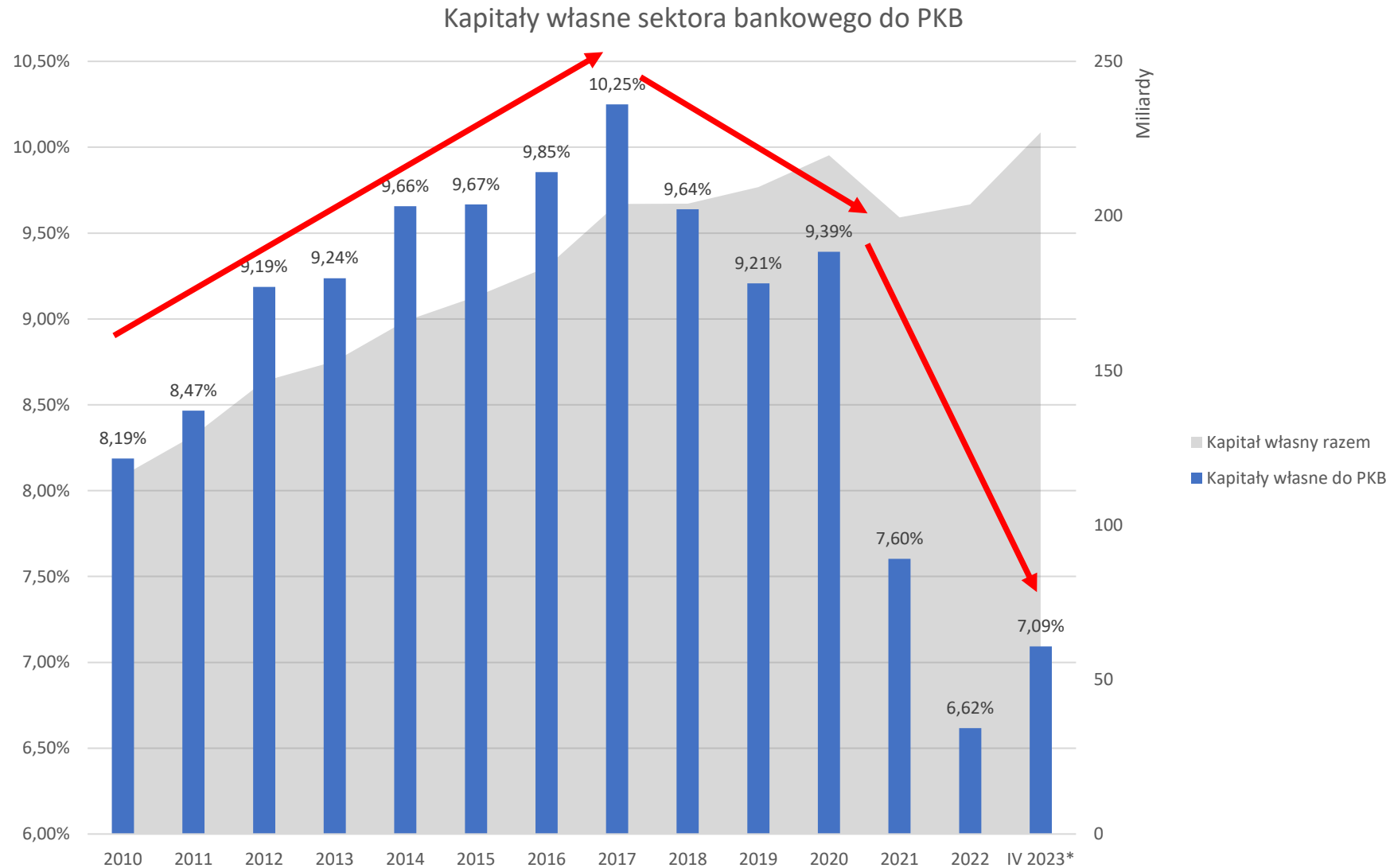
FORUM  
BUDOWNICTWA INFRASTRUKTURALNEGO  
W GDDKiA

# STAN SEKTORA BANKOWEGO I AKCJI KREDYTOWEJ 2023





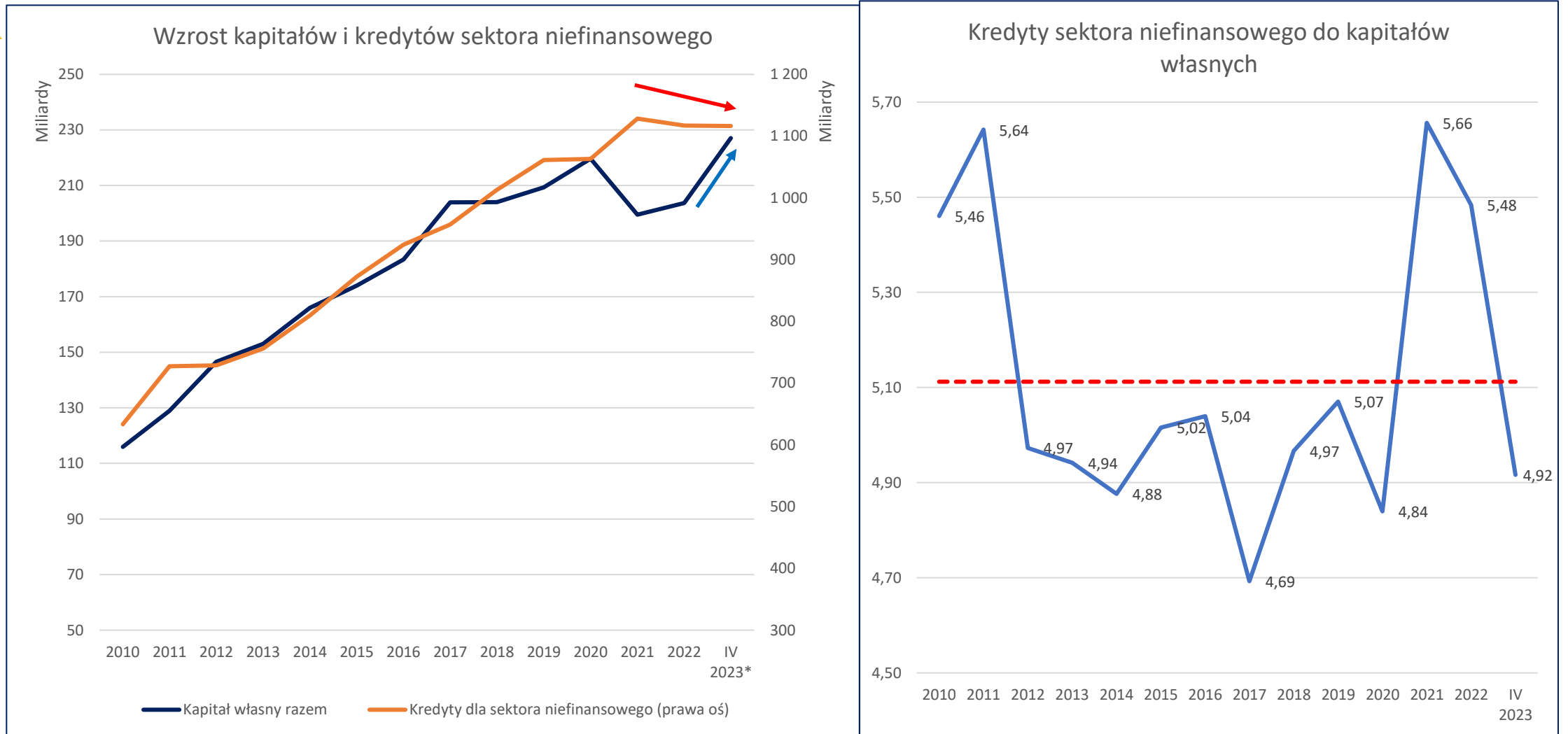
## Kapitały banków w relacji do PKB obniżyły się do poziomu sprzed 2010 r.



Źródło: opracowanie własne, dane KNF



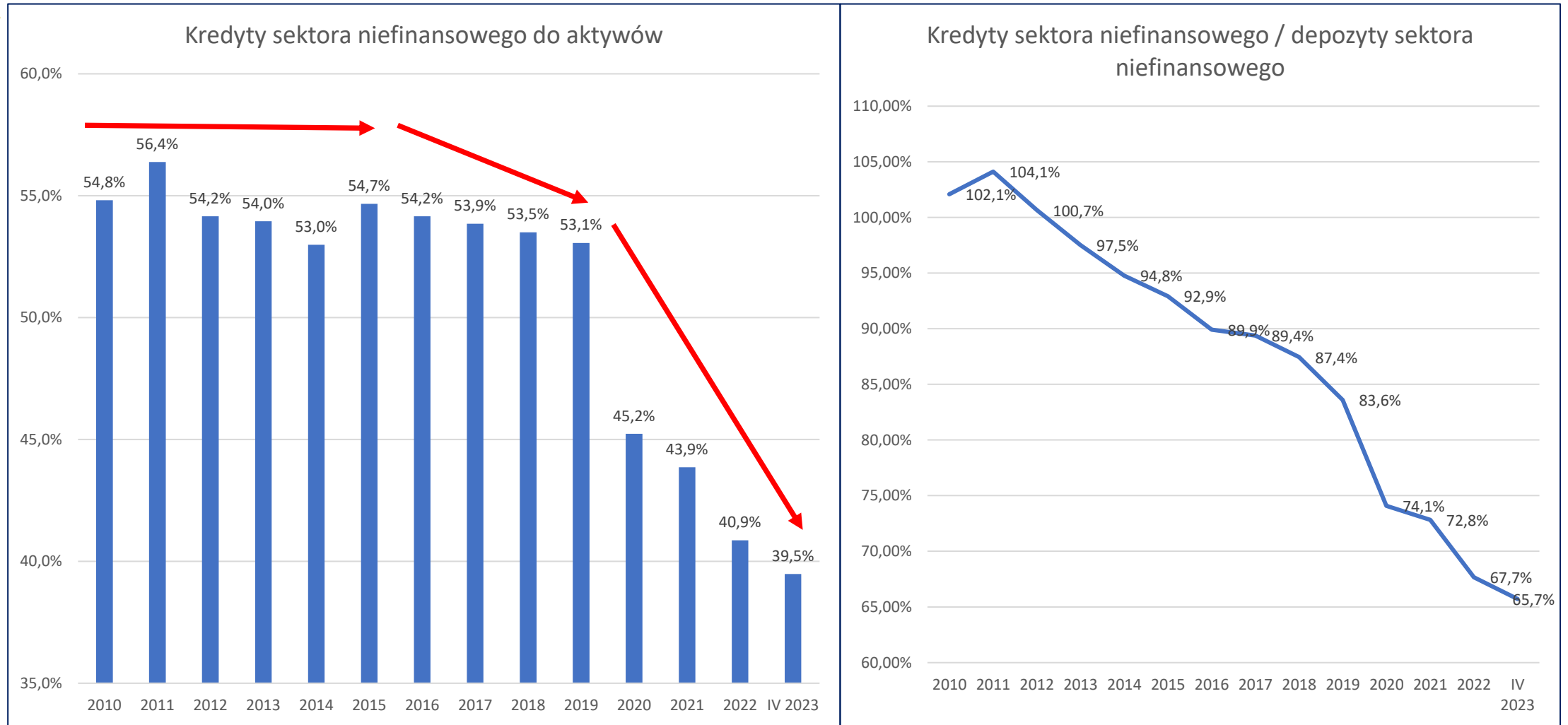
# Zwiększanie akcji kredytowej wymaga wzrostu kapitałów – do 2020 r. kredyty wzrastały w takim tempie jak kapitały



Źródło: Opracowanie własne, dane KNF



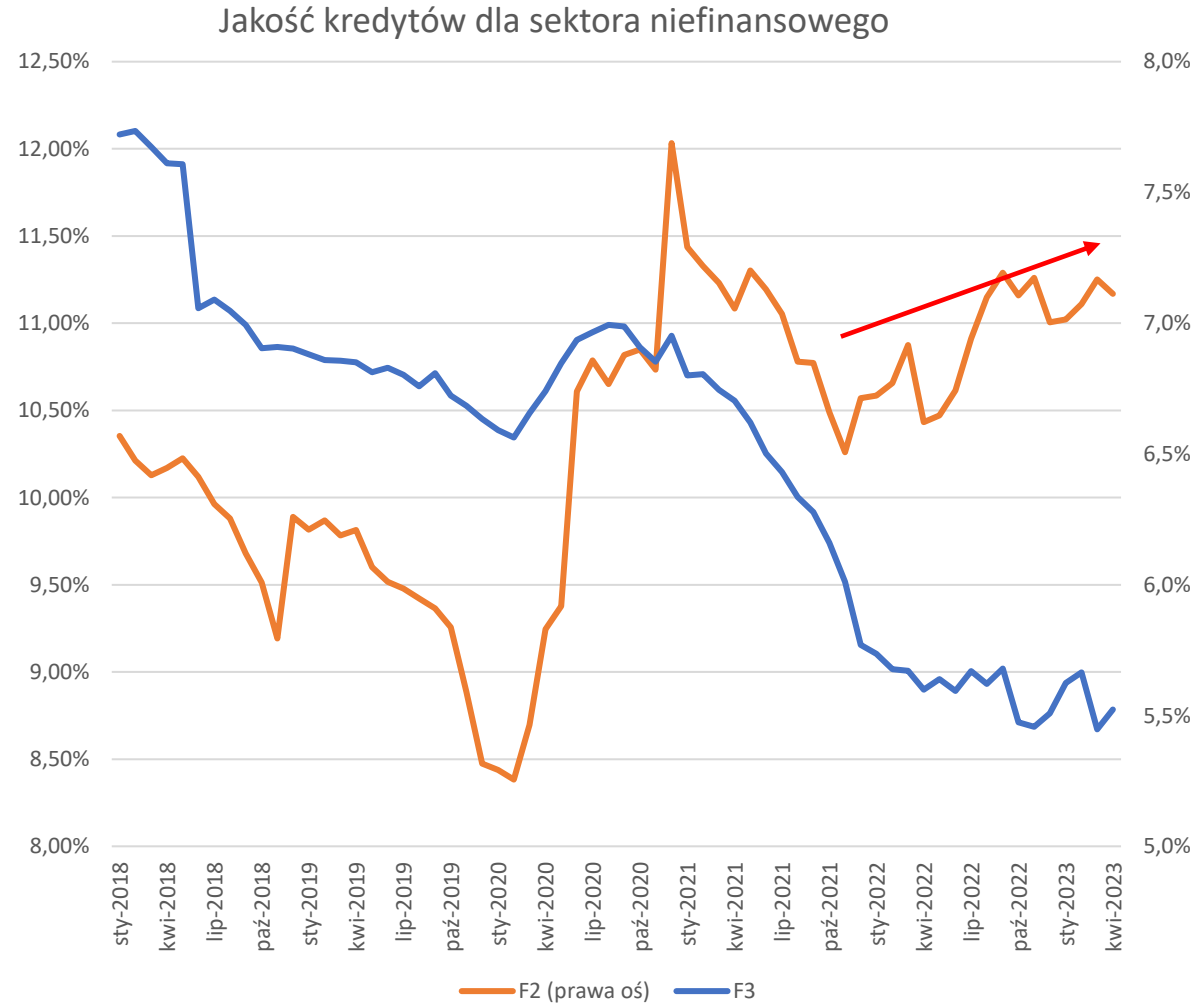
## W aktywach banków zmniejsza się udział kredytów dla sektora niefinansowego



Źródło: opracowanie własne, dane KNF



Choć jakość kredytów pozostaje na wysokim poziomie, udział kredytów w fazie F2 (generujących istotne ryzyko kredytowe) utrzymuje się na wysokim poziomie i wzrasta

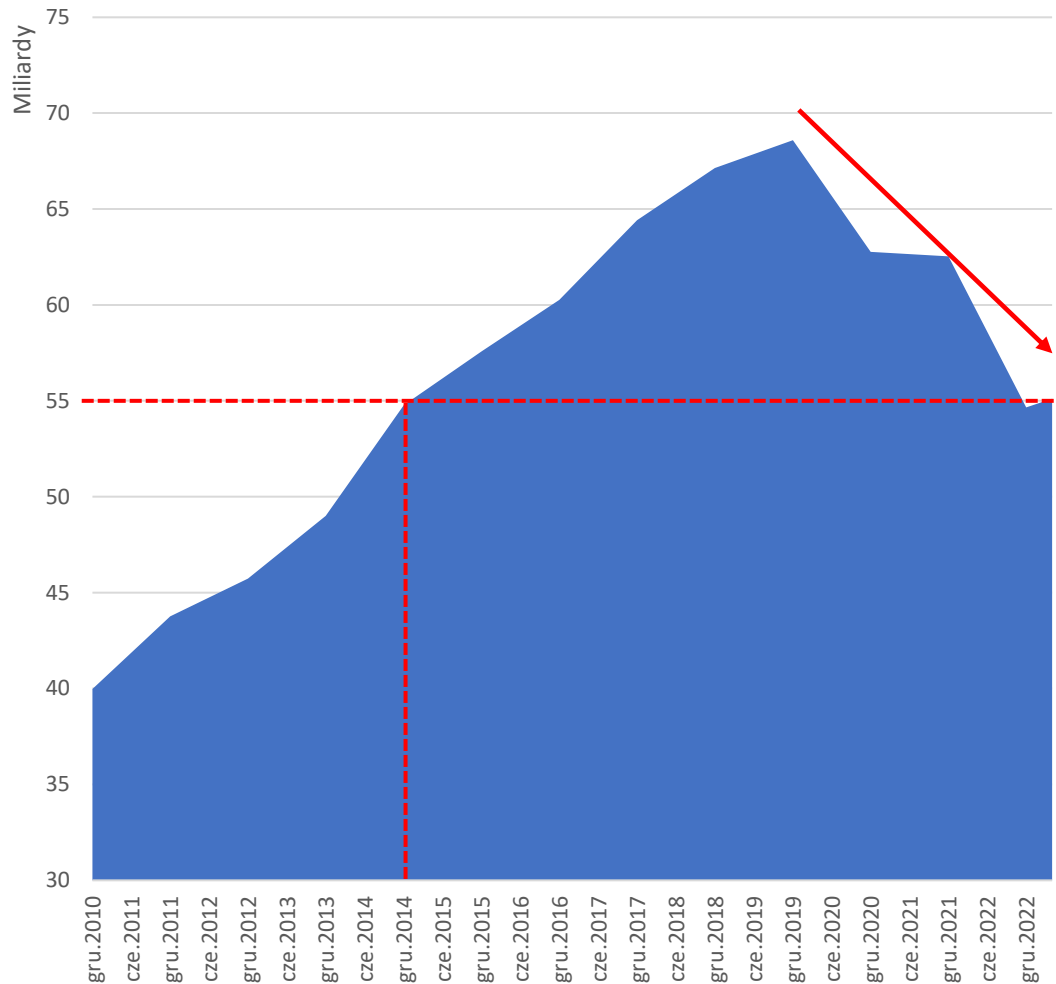


Źródło: opracowanie własne, dane KNF

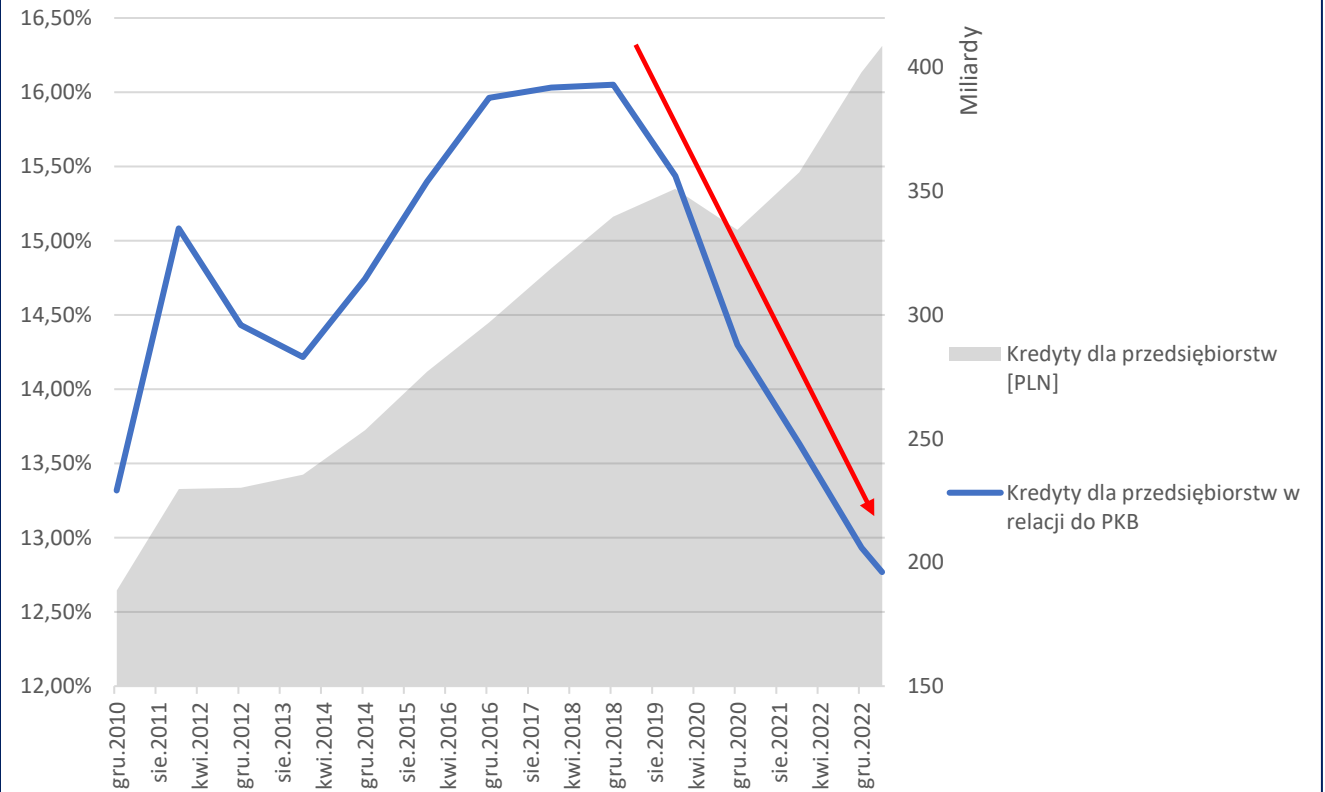


## Hamowanie akcji kredytowej dotyczy przede wszystkim rolników i mikroprzedsiębiorców

### Kredyty dla przedsiębiorstw



### Kredyty dla przedsiębiorstw i kredyty dla przedsiębiorstw w relacji do PKB

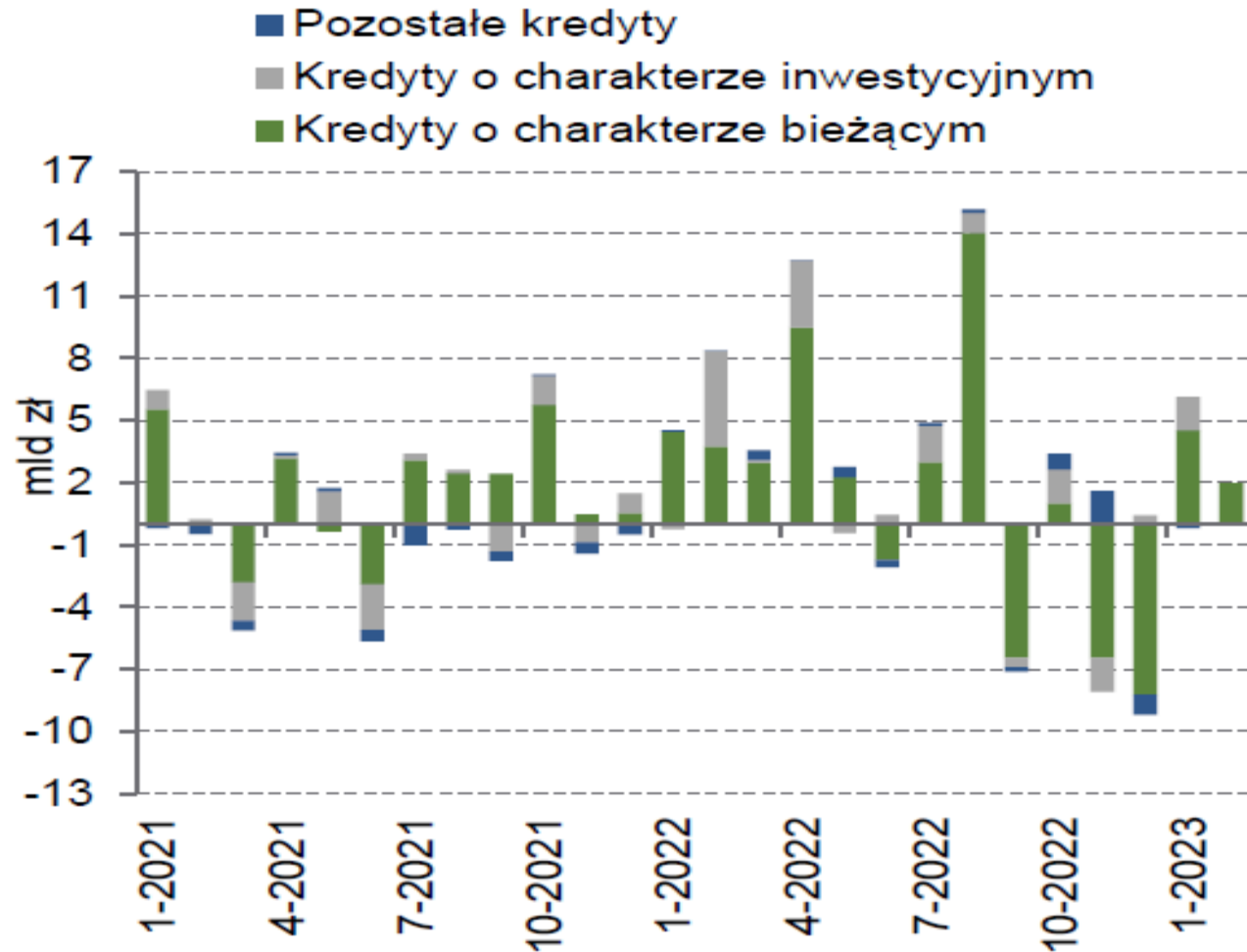


Choć nominalny poziom kredytów dla przedsiębiorstw wzrasta – w ujęciu realnym (do PKB) poziom kredytowania przedsiębiorstw osiąga historyczne minimum



## Od II półrocza 2022 spadek przyrostu wartości kredytów inwestycyjnych dla przedsiębiorstw (m/m)

Zmiany m/m wartości kredytów dla przedsiębiorstw w bilansie sektora bankowego



- Depozyty przedsiębiorstw wciąż przewyższają kredyty (na koniec marca 2023 r. o około 83 mld zł).
- Taka sytuacja powstała w okresie pandemii w efekcie skumulowanych wypłat środków pomocowych.





## Kredyty dla przedsiębiorstw

### Polityka kredytowa:

brak zmian kryteriów udzielania kredytów dla dużych przedsiębiorstw oraz zaostrenie dla MSP uzasadniane pogorszeniem się prognoz sytuacji gospodarczej i wzrostem udziału kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym;

### Popyt na kredyt:

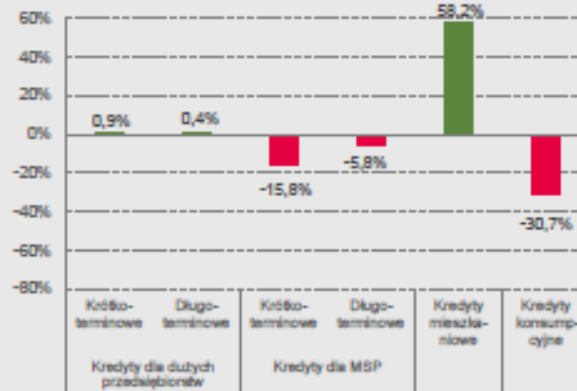
spadek popytu na kredyty uzasadniany spadkiem zapotrzebowania na finansowanie inwestycji.

### Oczekiwania na II kwartał 2023 r.:

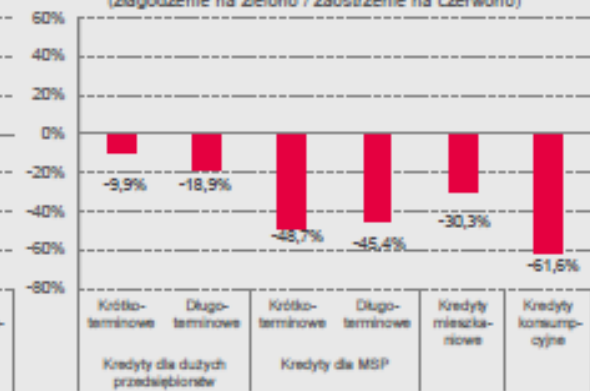
zaostrenie kryteriów udzielania wszystkich rodzajów kredytów dla przedsiębiorstw, większy dla MSP; spadek popytu na kredyty długoterminowe, a w przypadku kredytów krótkoterminowych wzrost ze strony dużych przedsiębiorstw.

### Kryteria polityki kredytowej

Kryteria polityki kredytowej w I kw. 2023 r.  
(złagodzenie na zielono / zaostrenie na czerwono)

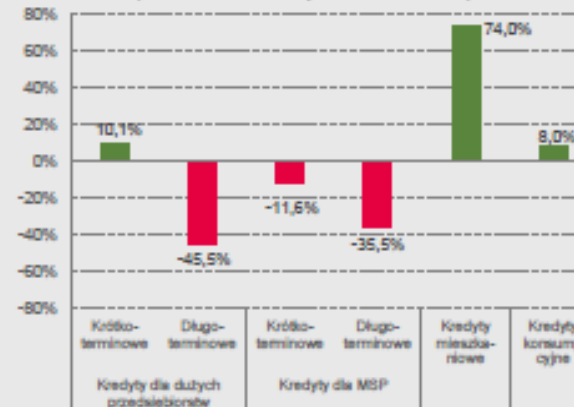


Kryteria polityki kredytowej - przewidywania na II kw. 2023 r.  
(złagodzenie na zielono / zaostrenie na czerwono)

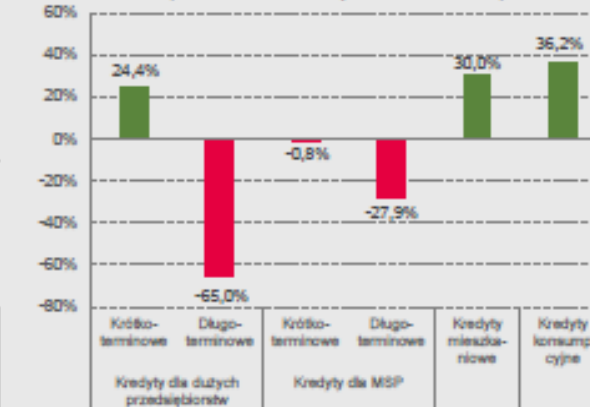


### Popyt na kredyty

Popyt na kredyty w I kw. 2023 r.  
(wzrost na zielono / spadek na czerwono)



Popyt na kredyty - oczekiwania w II kw. 2023 r.  
(wzrost na zielono / spadek na czerwono)



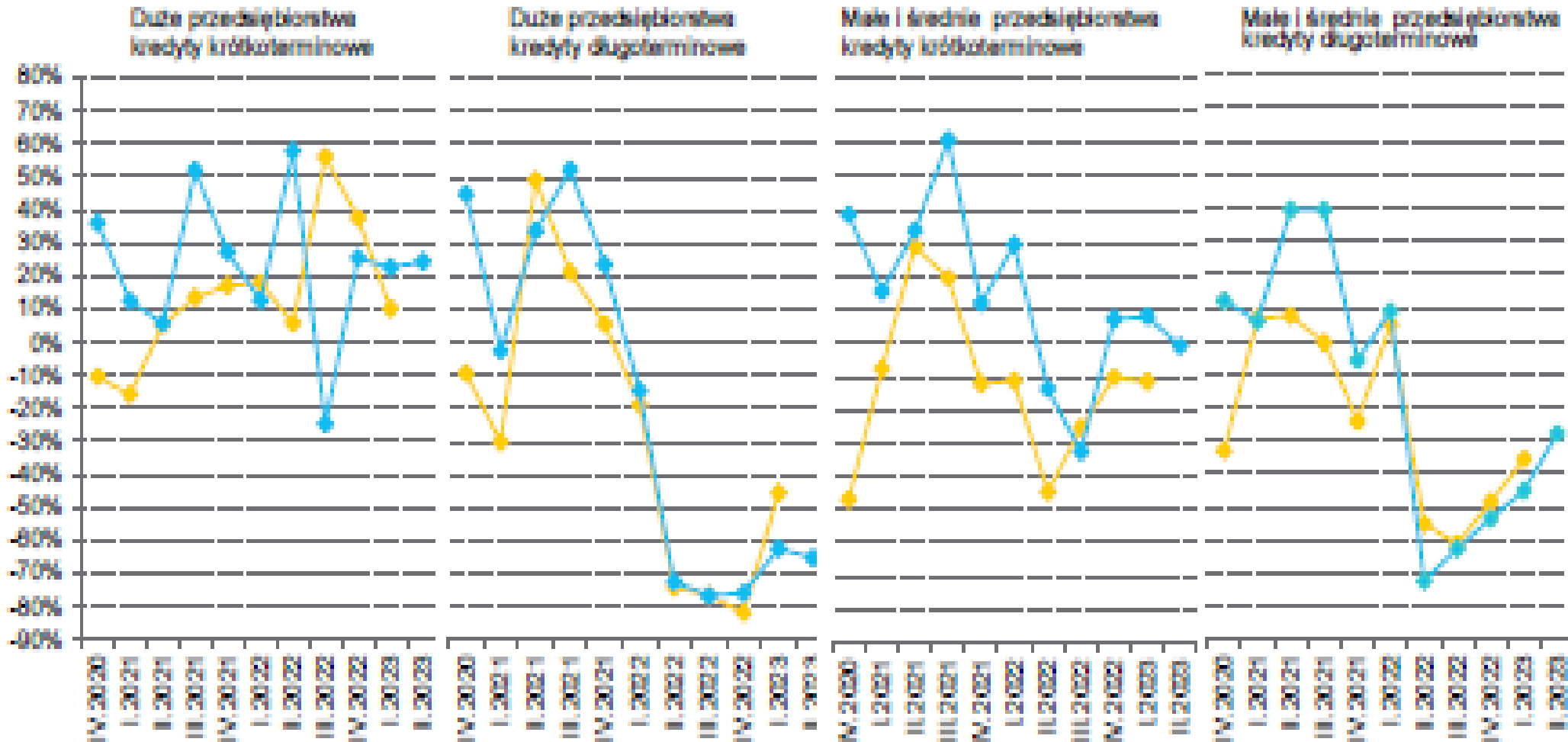






## Hamowanie dynamiki akcji kredytowej

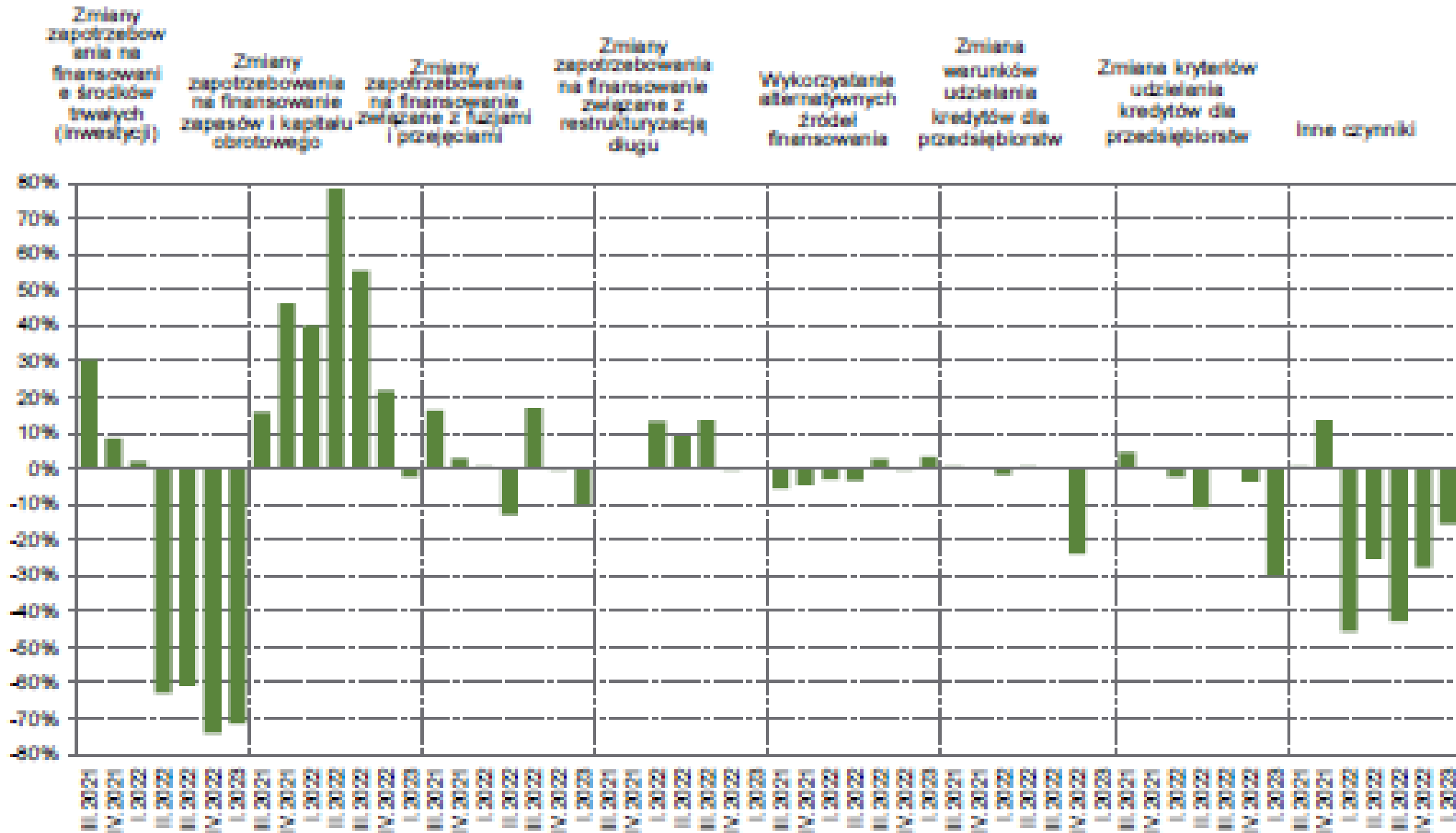
—+— Realizacja —•— Przewidywania



POPYT KREDYTOWY PRZEDSIĘBIORCÓW



# Hamowanie dynamiki akcji kredytowej



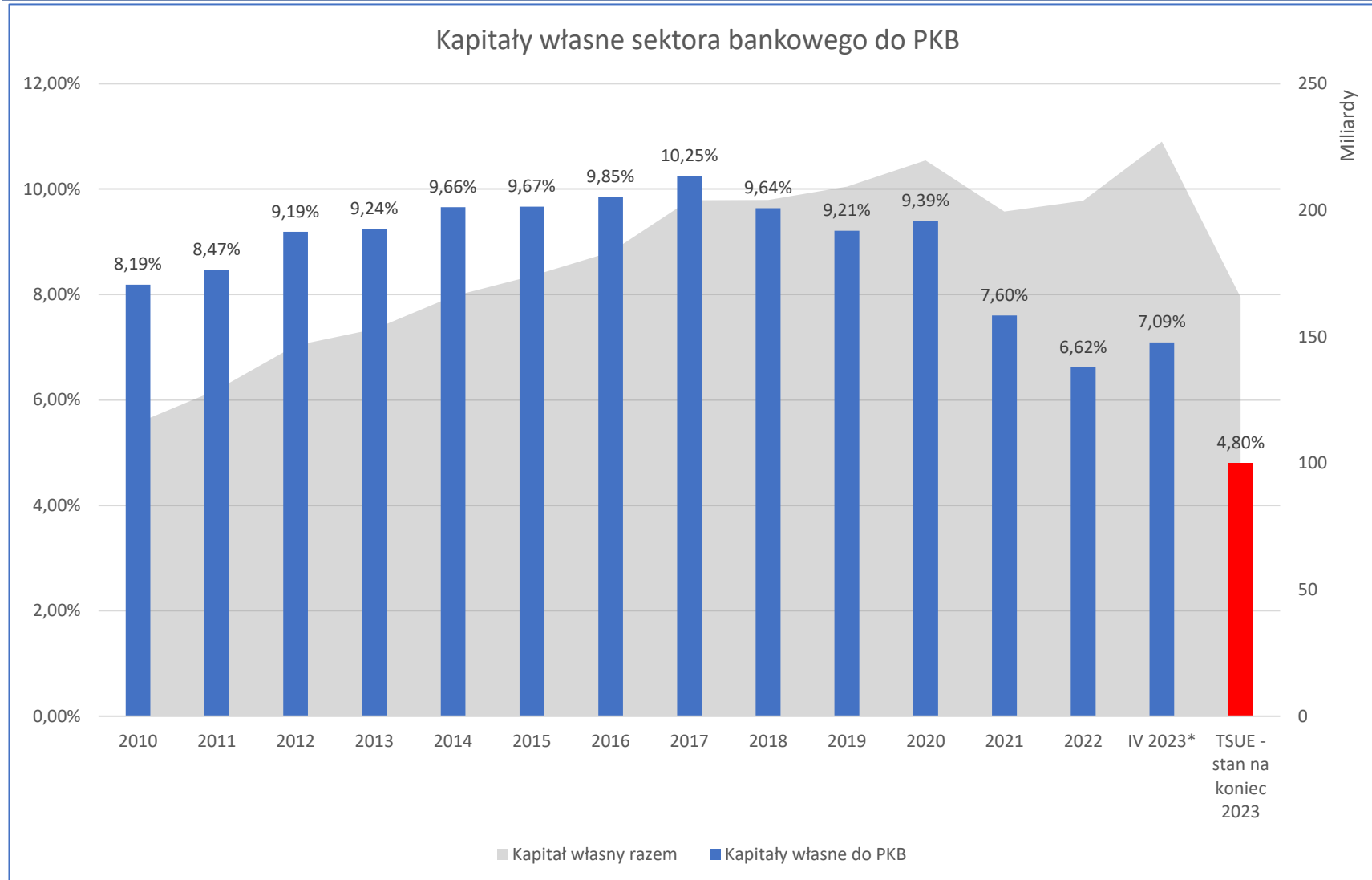
PRZYCZYNY ZMIANY POPYTU KREDYTOWEGO

**... PO WYROKU TSUE ?**





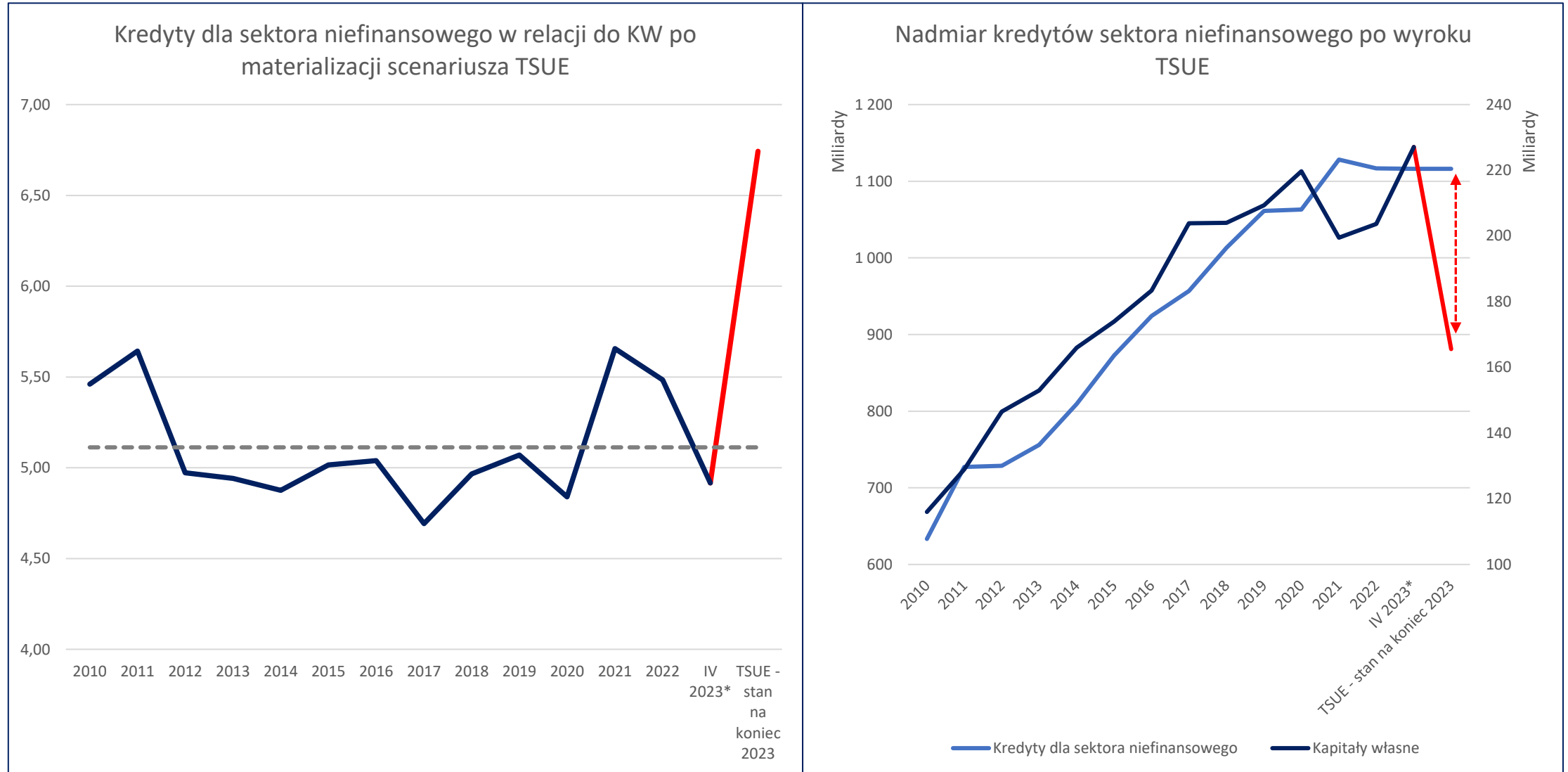
## Materializacja wyroku TSUE oznacza erozję KW banków do poziomu 165 mld zł, co stanowi mniej niż 5% PKB



Źródło: opracowanie własne, dane KNF



## Zbyt niski poziom KW w relacji do bieżącego portfela kredytów może znacznie zahamować akcję kredytową



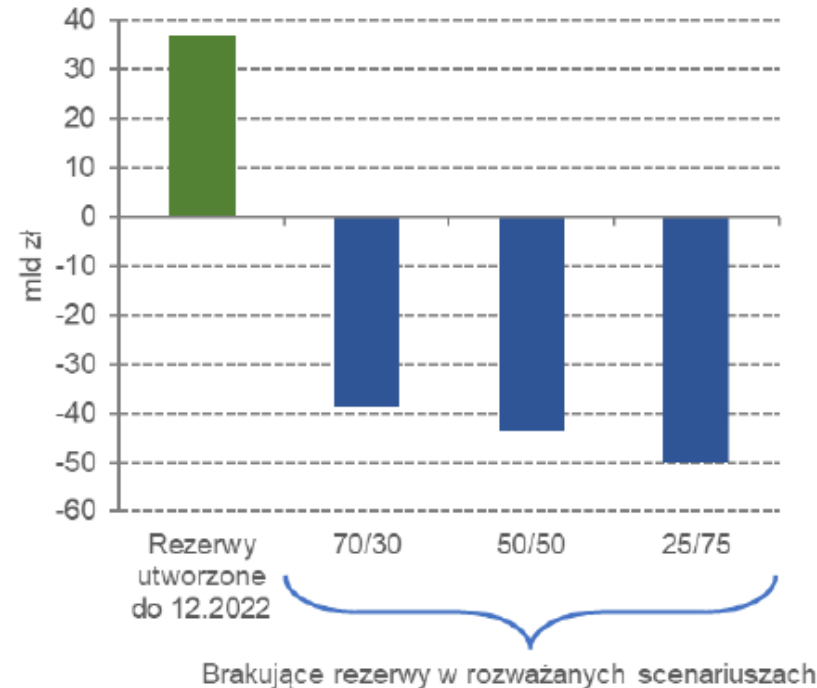
Źródło: opracowanie własne, dane KNF





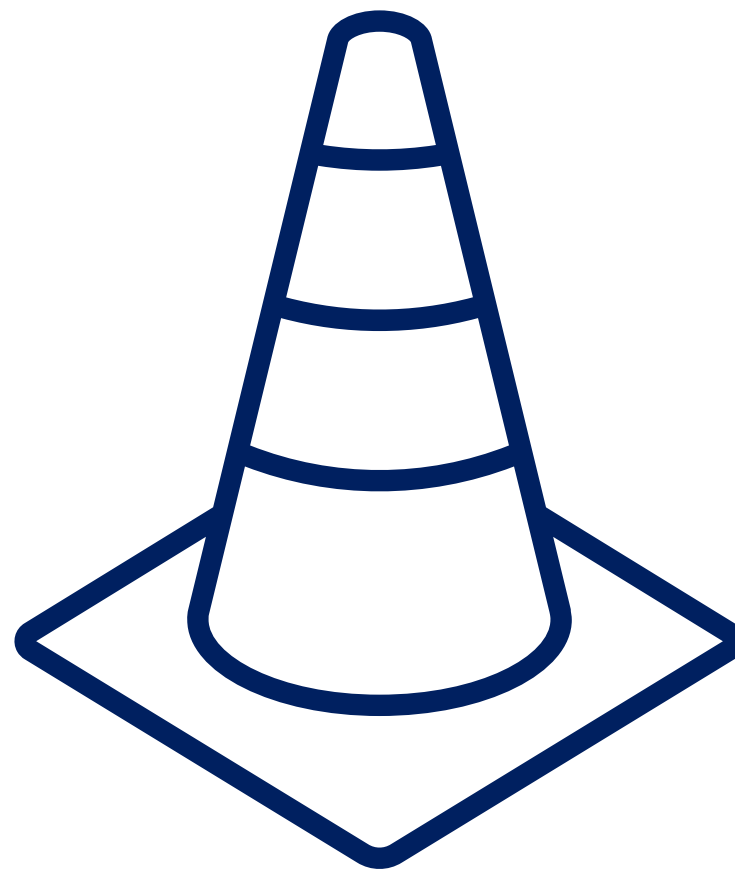
## Skala dodatkowych rezerw na ryzyko CHF - od ok. 40 mld zł do ok. 50 mld zł

Utworzone rezerwy na ryzyko prawne i szacunki niedoboru dla scenariuszy proporcji ugód i sporów sądowych



Uwagi: symulacja została przeprowadzona przy kursie franka szwajcarskiego z 31 grudnia 2022 r. (4,7679). Założono, że cały portfel kredytów podlega ugodom lub zaskarżeniu, a co czwarty klient, który już spłacił kredyt, pozwie bank. Ponadto nie uwzględniono ewentualnych dodatkowych roszczeń klientów.

**PROBLEMY I  
REKOMENDACJE  
W ZAKRESIE  
GWARANCJI  
KONTRAKTOWYCH**





- Rosnące koszty pracy, ceny usług i materiałów, zmiany harmonogramów inwestycji, niedoszacowania zgłaszanych projektów do finansowania
- Rosnące ryzyko kumulacji inwestycji i wydatków na 2024-2027
- Tsunami regulacyjne i rosnące ograniczenia wynikające z regulacji ESG, Europejskiego Zielonego Ładu, itd.
- Rosnące ryzyko w sektorze infrastrukturalnym (inwestycje wartościowo wysokie, długi okres realizacji, dynamiczny wzrost kosztów inwestycji)
- Spadek jakości zabezpieczeń oferowanych przez wykonawców wnioskujących o wydłużenie gwarancji bankowych
- Wzrost koniecznych rezerw i spadek rentowności projektów (sukcesywne wydłużanie tenorów gwarancji, obniżenie efektywności kapitałowej banków),
- Rosnąca presja fiskalna i rynkowa na banki (np. straty w efekcie pandemii) – zmniejszą podaż kapitału i wygenerują wzrost ceny finansowania /w tym gwarancji dla sektora infrastruktury/)



## Zaniepokojenie sektora bankowego w zakresie gwarancji kontraktowych

- Żądanie lub preferowanie przez GDDKiA gwarancji z długim okresem ważności (10 lat i dłużej, nawet 18 lat) przyniesie negatywne skutki dla dalszego finansowania inwestycji, w tym inwestycji drogowych.
- Dłuższe niż 10 lat tenory gwarancji kontraktowych są mało realne do udzielenia. Gwarancje w praktycznym obrocie nie przekraczają tenorów 5 lat. Dłuższe terminy występują bardzo rzadko i są udzielane wyjątkowo, co ma wpływ również na cenę.
- Długie tenory wpływają na blokowanie limitów „na sektor/branże” i negatywnie wpływają na wskaźniki kapitałowe.
- Długie tenory mogą znacząco podwyższać koszty inwestycji, pogarszając również sytuację finansową wykonawcy.
- Utrzymanie przez GDDKiA wymogów dot. m.in. długich tenorów gwarancji spowoduje powielenie praktyk przez inne podmioty publiczne, w tym samorządowe, co w konsekwencji może spowodować znaczące ograniczenie akcji finansowej nie tylko w obszarach dużych transakcji, ale i mniejszych-gminnych czy powiatowych
- Długie tenory gwarancji negatywnie wpływają na cały proces udzielenia gwarancji, tak w obszarze dostępności, jak i ceny.
- **Z ankiety przeprowadzonej przez ZBP w marcu i czerwcu br. wśród banków finansujących rynek infrastrukturalny wynika, że wnioski o gwarancje kontraktowe z oczekiwaniem tenoru powyżej 10 lat będą przez polskie banki odrzucane.**



## Rekomendacje:

- Podnoszenie jakości projektów składanych do banków przez wykonawców
- Potrzeba podwyższenia limitów dot. waloryzacji wynagrodzeń wykonawców
- Zachęcenie Zamawiających do podjęcia dialogu nt. aneksowania i zmiany terminów wykonania kontraktów w trakcie realizacji w przypadku stwierdzenia/zagrożenia opóźnienia w realizacji poszczególnych etapów celem urealnienia harmonogramów
- Zaprzestanie praktyki wymagania tenorów gwarancyjnych powyżej 7 lat
- Potrzeba rozwijania i promowania PPP, szczególnie wśród sektora samorządowego
- Utrzymanie po pandemii dobrze działających instrumentów przyspieszonych płatności (na bazie świadectw przejściowych) oraz częstszego fakturowania, a także elektronicznego obiegu dokumentacji kontraktowej
- Utworzenie funduszu/instrumentu regwarancyjnego BGK dla komercyjnych gwarancji bankowych finansowanego ze środków publicznych (np. z Programu FEnIKS lub Polskiego Ładu)



## Rekomendacje:

### Fundusz Regwarancyjny BGK dla komercyjnych gwarancji bankowych

#### **CZAS NA DZIAŁANIE! CZAS NA FUNDUSZ REGWARANCJI INFRASTRUKTURALNYCH ! NADCHODZI TRUDNY CZAS- ZADBAJMY O REGULACJE I GOTOWE NARZĘDZIA „NA ZAPAS”!**

- ✓ Sektor bankowy, **na wniosek klientów**, od 2018 r. postuluje o utworzenie funduszu/instrumentu regwarancyjnego dla komercyjnych gwarancji bankowych dobrego wykonania kontraktu - finansowanego ze środków publicznych – np. z Programu **FEnIKS**.
- ✓ Techniczne i prawne ulokowanie takiego funduszu **w BGK** z racji doświadczenia tej instytucji i zaufania jakim cieszy się wśród instytucji finansowych. (BGK popiera pomysł).
- ✓ Fundusz **powinien objąć jak największą gamę rodzajów beneficjentów i instrumentów wsparcia inwestycji infrastrukturalnych**, aby w razie potrzeby (np. konieczności szybkiego wdrożenia rynkowego pozyskanych środków unijnych) regulator i rynek mogli wspólnie sięgnąć po optymalne narzędzie- nawet jeśli na dzisiaj nie zostanie jeszcze wyposażone w środki.
- ✓ W 2022 rozpoczęto dialog regulacyjny z MFiPR i KE w tej sprawie, który utknął w Komisji Europejskiej (DD REGIO)
- ✓ **Zwracamy się do Państwa o poparcie tych prac i inicjatywy! Bardzo dziękujemy Tym którzy już poparli!**



ZWIĄZEK  
BANKÓW  
POLSKICH

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Związek Banków Polskich

Zespół ds. Programów  
Publicznych i Środowisk  
Gospodarczych

Ul. Kruczkowskiego 8  
00-380 Warszawa

Kontakt:

[programy@zbp.pl](mailto:programy@zbp.pl)

[www.zbp.pl](http://www.zbp.pl)